

Warszawa, 13 kwietnia 2023 r.

LEGALIO's | LATEST

PRZENIESIENIE SPORU Z SĄDU POWSZECHNEGO DO SĄDU ARBITRAŻOWEGO BĘDZIE ŁATWIEJSZE

Podejmując kolejną próbę zaradzenia problemom z przedłużającymi się postępowaniami sądowymi, polski ustawodawca zdecydował się ułatwić stronom przeniesienie toczącego się sporu z sądu powszechnego do arbitrażu. Pomysł nie jest nowy i był szczególnie dyskutowany w czasie pandemii Covid-19. Nowe uregulowania mogą zainteresować strony uwikłane w skomplikowane procesy sądowe, w szczególności te znajdujące się jeszcze na wstępnym etapie rozpoznania.

Dlaczego przenosić spór do arbitrażu?

Co do zasady postępowania arbitrażowe są szybsze, chociażby dlatego że przeważnie obejmują tylko jedną instancję. Inaczej niż w przypadku postępowania przed sądem powszechnym w arbitrażu to strony zasadniczo decydują o tym, jaki będzie skład personalny, który rozstrzygnie daną sprawę. Mogą więc wybrać osoby, do których wiedzy i bezstronności mają duże zaufanie. Pomimo tego, że podejmowane są kolejne próby uproszczenia i odformalizowania postępowań sądowych, postępowania arbitrażowe są wciąż znacznie bardziej elastyczne, w szczególności w zakresie postępowania dowodowego.

Oceniając, który sposób rozstrzygnięcia sporu będzie lepszy, trzeba mieć na uwadze także opłaty związane z każdym z tych postępowań. W zależności od wartości sporu arbitraż może być tańszą lub droższą opcją. Nie można również zapominać o tym, że wybór pomiędzy postępowaniem sądowym a arbitrażowym będzie miał wpływ na możliwość wyegzekwowania uzyskanego orzeczenia za granicą.

Jeśli wziąć wszystkie te wszystkie czynniki pod uwagę, nierzadko już po skierowaniu sprawy do sądu okaże się, że lepszym forum dla rozstrzygnięcia sporu będzie sąd arbitrażowy.

Potrzebna zgody obu stron

W myśl nowych rozwiązań sąd zobowiązany będzie uwzględnić uzgodnienia dokonane przez strony postępowania co do poddania rozpatrywanego sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Będzie ono miało formę zapisu na sąd polubowny, ze wszystkimi z tym związanymi wymaganiami. W takim wypadku sąd na wniosek stron umorzy postępowanie po zbadaniu ważności i skuteczności uzgodnionego przez strony zapisu na sąd polubowny.

Umorzenie postępowania nie doprowadzi do upływu terminów przedawnienia, których bieg został przerwany wszczęciem umorzonego postępowania. Zgodnie bowiem z nowymi regulacjami termin przedawnienia roszczeń dochodzonych w postępowaniu zacznie biec na nowo od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu.

Jeżeli umorzenie postępowania na skutek woli jego przeniesienia do arbitrażu nastąpi przed zakończeniem postępowania w pierwszej instancji, powód otrzyma zwrot trzech czwartych opłaty sądowej od pozwu. Jest to pewna zachęta dla stron, ale pamiętać należy, iż strona powodowa i tak będzie musiała uiścić całość opłat od pozwu należnych w postępowaniu przed uzgodnionym pomiędzy stronami sądem arbitrażowym.

Pułapki związane z przeniesieniem sprawy do arbitrażu

Nowe przepisy nie regulują kwestii upadku zabezpieczeń uzyskanych w związku z postępowaniem sądowym, które ma być przeniesione do arbitrażu. Nie wprowadzono bowiem zmiany do istniejących przepisów, które przewidują upadek zabezpieczenia w każdej sytuacji umorzenia postępowania dotyczącego zabezpieczonego roszczenia. Upadek ten zaś prowadzi do powstania roszczenia odszkodowawczego po stronie pozwanego wobec podmiotu, na którego wniosek zabezpieczenie udzielono.

Wprowadzone rozwiązanie zawiera jeszcze jedną pułapkę dla podmiotu inicjującego postępowanie. Jeżeli bowiem sąd polubowny orzeknie o swojej niewłaściwości, nie będzie już możliwości powrotu do postępowania sądowego. Nie będzie w tym przypadku miała zastosowania zasada, że ustalenie przez sąd polubowny swojej niewłaściwości prowadzi do tego, że sąd powszechny nie może odrzucić pozwu pomimo zarzutu zapisu na sąd polubowny.

Nowe przepisy wejdą w życie 1 lipca 2023 r. Zaproponowane rozwiązania nie są doskonałe. Wiążą się one z szeregiem niedogodności, szczególnie dla strony inicjującej postępowanie. Dodatkowo uzgodnienie między stronami przeniesienia sprawy do arbitrażu będzie zwykle mało prawdopodobne, albowiem co do zasady strony są w różnym stopniu zainteresowane sprawnością postępowania.

Niemniej jednak wydaje się, że mogą zaistnieć sytuacje, w których obu stronom na rękę będzie zmiana mechanizmu rozstrzygnięcia ich sporu. Zmienione przepisy ułatwiają przeprowadzenie takiej zmiany.

KONTAKT:

Jerzy Lubaś

Adwokat | Attorney-at-law
Partner

M. +48 516 562 474

E. j.lubas@legalio.pl

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie są wyrazem poglądów jego autorów i w żadnej mierze nie stanowią porady prawnej. Osoby zainteresowane uzyskaniem porady prawnej lub bardziej szczegółowych informacji dotyczących kwestii omawianych w tym dokumencie powinny się skontaktować z kancelarią LEGALIO Pietrzak Markowicz Lewandowska Lubaś sp. j.